

[https://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-2\(33\)-203-216](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-2(33)-203-216)

Наталія Марчук

*кандидат фізико-математичних наук,
доцент кафедри інформаційних технологій,
фізико-математичних та безпекових дисциплін закладу
вищої освіти «Подільський державний університет»,
м. Кам'янець-Подільський, Україна,
<https://orcid.org/0000-0003-3787-4265>*

Ірина Мушеник

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри інформаційних технологій,
фізико-математичних та безпекових дисциплін закладу
вищої освіти «Подільський державний університет»,
м. Кам'янець-Подільський, Україна,
<https://orcid.org/0000-0003-4379-7358>*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЛУЗІ ЗНАНЬ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Анотація. Педагогіка є чи не найважливішою галуззю знань у сфері науки. Умови євроінтеграції мають значний вплив на педагогічну галузь знань. Європейські стандарти та прагнення освітньої системи України відповідати освітнім програмам країн-членів Європейського Союзу є пріоритетним та вимагає постійної гармонізації та змін в навчальних програмах, методиці викладання, оцінюванні, постійному удосконаленні штату наукових кадрів.

Багато років поспіль, система освіти нашої держави перебувала в стагнації, адже досить важко виходила з-під впливу радянської епохи. Проте, з кожним роком, особливо в умовах сьогодення, Україна з впевненістю нівелює будь-які прояви пострадянського інтеграційного потенціалу.

Саме тому, на шляху «європеїзації» системи освіти України виникає чимало проблем та прогалин, які потребують уваги та пошуку ефективних шляхів для їх вирішення. Зокрема, це і зміни в законодавстві, впровадження інноваційних технологій, навчання наукових кадрів, педагогів, пошук шляхів змінити освітню програму у відповідності до розвитку суспільства, технологій з урахуванням глобальних проблем людства (ковід, російську збройну агресію та повномасштабне вторгнення в Україну).

Тому очевидний вибір нашої країни, спрямований на євроінтеграцію всіх сфер життя зумовлює зміцненню зв'язків, поглибленню співробітництва та розвитку економічних відносин з країнами Європи.

Ключові слова: освітня система, педагогіка, галузь знань, євроінтеграція, педагогічна галузь знань, проблеми педагогічної галузі знань, болонський процес, Програма Еразмус+, Програма міжнародної оцінки учнів (PISA), STEAM-освіта.

Natalia Marchuk

*Candidate of Physical and Mathematical Sciences,
Associate Professor of the Department of Information Technologies,
Physical, Mathematical and Security Disciplines,
Higher Educational Institution «Podillia State University»,
Kamianets-Podilskyi, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0003-3787-4265>*

Iryna Mushenyk

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the
Department of Information Technologies, Physical,
Mathematical and Security Disciplines,
Higher Educational Institution «Podillia State University»,
Kamianets-Podilskyi, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0003-4379-7358>*

ACTUAL PROBLEMS OF PEDAGOGICAL FIELD OF KNOWLEDGE IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION

Abstract. Pedagogy is perhaps the most important branch of knowledge in the field of science. The conditions of European integration have a significant impact on the pedagogical area. European standards and the aspirations of the Ukraine's educational system to comply with the educational programs of the European Union member states are the priority and require constant harmonization and changes in curricula, teaching methods, assessment, and continuous improvement of the scientific staff.

For many years, our country's education system has been stagnating, as it has had a hard time overcoming the influence of the Soviet Union era. However, every year, especially in today's environment, Ukraine is confidently leveling any manifestations of its post-Soviet integration potential.

That is why, on the way to «Europeanization» of Ukraine's education system, there are many problems and gaps that require attention and finding ways of efficient

solutions. In particular, these include changes in legislation, introduction of innovative technologies, training of researchers and teachers, searching for ways to change the educational program in line with the development of society and technology, taking into account global problems of humanity (COVID, Russian aggression and full-scale invasion of Ukraine).

Therefore, the obvious choice of our country, aimed at European integration of all spheres of life, leads to strengthening relations, deepening cooperation and developing economic relations with European countries.

Keywords: educational system, pedagogy, field of knowledge, European integration, field of pedagogy, problems of the pedagogical field of knowledge, the Bologna process, Erasmus+, PISA (Programme for International Student Assessment), STEAM education.

Постановка проблеми. Євроінтеграція будь-якої галузі науки та сфери життя є складним тривалим багатогранним процесом, що потребує поетапної реалізації шляхом виконання численних оперативних завдань та відповідної послідовності. На шляху адаптації норм законодавства в сфері освіти, власне навчальних процесів, системи освіти всіх рівнів, підготовки наукових кадрів виникає багато питань, прогалин, які потребують детального вивчення та пошуку вірних та ефективних шляхів вирішення.

Саме тому, дане дослідження спрямоване на використання відповідних та підходящих методів наукового пізнання для пошуку шляхів вирішення актуальних проблем, що постають при інтеграції педагогічної галузі знань до європейських стандартів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Євроінтеграція в освітній системі України зумовлює велику кількість педагогічних викликів, що потребує постійного дослідження цієї сфери вченими та науковцями.

Зокрема, варто виділити наступних вчених, які присвячують свої праці вивченню питанню євроінтеграції педагогічної галузі знань.

Наприклад, вченими та науковицями з України є: Ольга Бондаренко, що спеціалізується на питаннях інтеграції української освіти в європейський освітній простір, розвитку міжкультурної компетентності; Ірина Запорожець - досліджує питання оновлення освітньої політики в контексті євроінтеграції, реформування освітньої системи та її адаптацію до європейських стандартів; Маргарита Герасимчук – вивчає питання підготовки педагогів до реалізації європейських освітніх стандартів та модернізації вищої педагогічної освіти; Елеонора Фаріон, яка активно працює над дослідженням впливу євроінтеграції на розвиток освіти в Україні, зокрема на адаптацію до європейських стандартів та зміни в педагогічних практиках.

Серед зарубіжних дослідників, варто звернути увагу на Крістофера Хупера, що є британським вченим, який вивчає вплив європейської інтеграції

на системи освіти в країнах Європейського Союзу; на Марію Стрижак, яка є вченою з Польщі, що займається дослідженням процесів адаптації польської освіти до європейських стандартів та інших аспектів педагогічних змін в контексті євроінтеграції; на Карлоса Альвареса – іспанського дослідника, який займається аналізом впливу європейської інтеграції на освітні системи країн Південної Європи; на Емму Сміт: британську вчену, яка досліджує питання співпраці між країнами Європейського Союзу в галузі освіти та розвитку педагогічних стратегій у зв'язку з євроінтеграцією.

Також, актуальними проблемами в сфері педагогічних наук займалися такі вчені як А.В. Ворожбит [1, С. 47], А.М. Гуржій [2, С. 3], Ю.О. Жук [3, С. 73] та інші вчені.

Ці та велика кількість інших дослідників активно вносять свій вклад у розвиток педагогічної науки в умовах євроінтеграції, допомагаючи зрозуміти та вирішити складні виклики, що виникають у зв'язку з інтеграцією країн у європейський освітній простір.

Мета статті - розкрити аспекти актуальних проблем педагогічної галузі знань в умовах євроінтеграції, їхню суть та причини виникнення. Дослідити найефективніші шляхи вирішення питань, складнощів, що виникають в процесі адаптації та вдосконалення системи освіти України відповідно до європейських норм та стандартів.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року, галузь знань – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти широка предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей. [4]

Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України №266 від 29 квітня 2015 року (зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 674 від 27.09.2016, № 53 від 01.02.2017 та № 1392 від 16.12.2022). [5]

Проаналізувавши велику кількість визначень і тлумачень поняття педагогічна галузь знань, приходимо до дефініції, що це галузь, яка вивчає процес навчання та виховання, методи його здійснення, принципи і технології педагогічної діяльності, а також психологічні, соціологічні та інші аспекти, пов'язані з освітою та розвитком особистості.

Педагогіка як наука та окрема галузь знань почала досліджуватись досить давно. З давніх часів багато вчених і філософів внесли значний вклад у її формування та розвиток.

Зокрема, у цій області були такі дослідники: видатний давньогрецький філософ, теоретик виховання, педагог, учень Сократа, що вивчав питання виховання в своїх творах, зокрема в «Державі» і «Законах» – Платон (427-347 до н.е.). [6]

Питання виховання, навчання та розвитку особистості у своїх працях вивчав Учень Платона – Арістотель (384-322 до н.е.), який очолював засновану Олександром Македонським школу – Лікей. Також, його дослідження у цій області можна прослідкувати у працях «Нікомахова етика» та «Політика». [6]

Народження педагогіки як окремої самостійної науки пов'язують з ім'ям видатного чеського педагога Яна Амоса Коменського (1592-1670). Його головна праця «Велика дидактика», яка була вперше видана в Амстердамі у 1654 році, є однією з перших фундаментальних науковопедагогічних творів. Провідні її положення не втратили свого значення і сьогодні. [7]

Французький філософ та великий гуманіст Жан-Жак Руссо (1712-1778) вніс важливий внесок у розвиток педагогіки, особливо у теорії розвитку дитини та природного методу виховання, часто порушував педагогічні проблематики, піднімав питання «сентиментальної педагогіки», виступав за гармонізацію людини, природи та соціуму.[8]

Швейцарський педагог Йоганн Генріх Песталоцці (1746-1827) розвинув ідеї про індивідуальний підхід до дітей та важливість навчання через діяльність. Італійська лікарка та педагог, Марія Монтессорі (1870-1952), розробила методику навчання, яка стала відома як «Монтессорі», яку до речі як унікальну та досить дієву активно проваджують у систему виховання та навчання дітей.

Повномасштабне російське військове вторгнення на територію України зумовило значні труднощі й проблеми для розвитку вітчизняної освіти, що не так давно ступила на шлях євроінтеграційного вибору та запустила відповідні трансформаційні процеси.

Зокрема, в умовах переходу багатьох навчальних закладів України на дистанційну освіту під час пандемії коронавірусу, а починаючи з 2022 року, у зв'язку з перериванням навчального процесу та необхідністю перебувати в укритті під час постійних повітряних тривог через ракетну небезпеку та інші загрози зі сторони країни-агресора, реалізація освітніх програм у відповідності до європейських стандартів та отримання учнями і здобувачами високого рівня знань стало досить проблематично, а у населених пунктах, що потрапили під окупацію – взагалі неможливо.

Дійсно, проведенні у 2022-2023 роках дослідження міжнародного оцінювання знань учнів в рамках програми PISA показало зниження успішності порівняно із 2018 роком (коли було проведено перше дослідження PISA).

Смислова невизначеність інспірує зрушення від питання «як розвивати освіту?» до питання «як зберегти освіту?». Отже, суттєво важливим стає психологічний аспект оперування проблемним комплексом, пов'язаним із євроінтеграційними освітніми перспективами України.[8]

Для кращого розуміння проблематики даного дослідження, розглянемо основні напрямки педагогічної галузі знань, які включають наступні аспекти.

1. Педагогічну психологію, яка спрямована на вивчення психологічних аспектів навчання і виховання, розвитку особистості учнів та здобувачів, врахування індивідуальних особливостей кожної особи.

2. Методику навчання, що охоплює розробку та використання методів, прийомів, засобів навчання та виховання, а також організацію навчального процесу для досягнення найкращих результатів.

3. Теорію і практику освіти, що включає вивчення принципів і засад освіти, розробку програм, планування та аналіз навчального процесу, вирішення практичних завдань, пов'язаних з навчанням і вихованням.

4. Соціальну педагогіку, що досліджує взаємодію між освітою та соціальним середовищем, вивчає розвиток соціальних навичок і здібностей, поведінку особистості в умовах соціальних відмінностей та конфліктів.

5. Сучасні тенденції в освіті, які досліджують новітні підходи до навчання та виховання, впровадження інноваційних методів та технологій в освітній процес.

6. Методи діагностики та оцінювання, що означають використання інструментів для вимірювання знань, навичок і компетентностей здобувачів, учнів, а також аналізу результатів навчання для покращення навчального процесу.

7. Спеціальну педагогіку, яка включає розробку підходів до навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі дітей з інвалідністю, обдарованих дітей, дітей зі специфічними освітніми потребами тощо.

Усі ці аспекти складають основу педагогічної галузі знань, яка постійно розвивається та адаптується до сучасних потреб освітнього процесу і суспільства в цілому.

Виникає питання, чому ж педагогічна галузь знань в нашій країні, так як і інші галузі й надалі у своєму розвитку орієнтуються на євроінтеграцію та все більше адаптуються до європейських стандартів.

Досить багато років Україна обрала свій шлях як курс євроінтеграції усіх сфер суспільного життя, зокрема й сфери освіти і науки. Свідченням цього є болонський процес, розвиток якого відображається й у вітчизняному освітньому просторі. [10, С.45]

Якщо розглянути рівень шкільної освіти, шлях євроінтеграції здійснювався через формування в учнів предметних компетентностей, трансформації змісту навчальної програми та завдань, запровадження єдиного стандартизованого оцінювання навчальних досягнень учнів державного (ЗНО) та міжнародного (міжнародні порівняльні дослідження якості середньої освіти – TIMSS, PISA, PIRLS) рівнів; підвищення якості дошкільної та передшкільної

освіти, вдосконалення і постійного навчання педагогів та вчителів; обмін досвідом з шкільними закладами інших країн.

Єдиний європейський простір професійної освіти і підготовки вимагає часу, відповідної послідовності та змін.

Зокрема, такими змінами є трансформації, що базуються на нових принципах, умовах та передбачають створення привабливої та інклюзивної професійної освіти, якісної та перспективної професійної освіти та фахової передвищої освіти (I-VET), доступної та орієнтованої на побудову успішної кар'єри професійної освіти протягом життя (C-VET); системи, що засновується на навчальних досягненнях і орієнтована на визнання результатів неформальної та інформальної освіти; загальноєвропейського освітнього простору для підвищення кваліфікації, досвіду викладачів сектора професійної освіти та підготовки то розширення можливостей міжнародної мобільності здобувачів та педагогів і викладачів.

Досить важливим проектом є програма Європейського Союзу Еразмус+ 2021-2027, що спрямована на розвиток сфери освіти та зміцнення відносин з європейськими країнами.

Національний Еразмус+ офіс в Україні (НЕО В УКРАЇНІ) у тісній співпраці з Представництвом ЄС в Україні забезпечує допомогу та підтримку впровадження і поширення інформації про можливості та проекти Програми ЄС Еразмус+ у сферах вищої освіти, професійного розвитку, молоді та спорту в Україні. [11]

Основними аспектами даної програми є освіта, професійна підготовка, молодь та спорт; проекти, стипендії, гранти, обміни, співпраця, міжнародні події, мережі, ресурси; зосередження на європейському та міжнародну виміру; інклюзивність та доступність для всіх; постійний розвиток відносин та поглиблення співпраці Європейського Союзу з іншими країнами світу.

Умови євроінтеграції мають значний вплив на педагогічну галузь знань. Тому у цьому контексті виникають досить актуальні проблеми та питання, що вимагають впровадження наступних змін.

1. Адаптація освітніх систем до європейських стандартів. Євроінтеграція вимагає гармонізації національних освітніх систем з європейськими стандартами і цінностями. Це потребує значних змін у змісті програм, методиках викладання та оцінюванні.

2. Підвищення якості освіти і підготовки педагогів. З метою конкурентоспроможності на європейському ринку праці потрібно підвищити якість освіти. Це означає вдосконалення підготовки педагогічних кадрів, впровадження новітніх методів навчання та оцінювання.

3. Міжкультурна компетентність. Освітній процес повинен сприяти розвитку міжкультурної компетентності. Педагоги повинні бути готові до роботи з учнями різних культурних та мовних груп.

4. Мовна політика. Введення європейських стандартів може також вимагати перегляду мовної політики в освітній системі. Зокрема, потрібно забезпечити достатній рівень володіння англійською мовою, яка є ключовою для спілкування в європейському контексті.

5. Інтеграція інноваційних технологій. Європейські стандарти, які відповідають розвитку суспільства та цифровізації усіх аспектів життя передбачають використання інноваційних технологій у навчальному процесі учнями, здобувачами, викладачами, педагогами і адміністрацією навчальних закладів. Таким чином, усі залучаються до процесів інформатизації та потребують навчання і підготовки до ефективного використання цих технологій у своїй практиці.

6. Фінансування та інфраструктура. Впровадження європейських стандартів може вимагати значних інвестицій у освітню інфраструктуру та підвищення фінансування освіти.

7. Збереження національної ідентичності. У контексті євроінтеграції важливо зберегти і розвивати національну ідентичність та культурну спадщину країн, не втрачаючи при цьому конкурентоспроможності на міжнародному ринку праці.

Актуальні проблеми педагогічної галузі знань в умовах євроінтеграції вимагають комплексного підходу та співпраці між різними зацікавленими сторонами, щоб забезпечити успішну інтеграцію освітньої системи в контексті євроінтеграції.

Тому, в цьому аспекті існують також наступні проблемні питання соціального та культурного характеру щодо інтеграції педагогічної галузі знань в європейський простір та шляхи їх вирішення. Зокрема, це:

- реформація навчальних програм, що полягає у впровадженні європейських стандартів шляхом перегляду та адаптації національних навчальних програм через різницю в культурних, історичних та політичних контекстах між країнами;
- продовження втілення практики міжнародних оцінювань, наприклад, таких як PISA (Programme for International Student Assessment – Програма міжнародної оцінки учнів), для порівняння успішності освітніх систем різних країн, що може створити додатковий тиск на педагогів і учнів, а також національні освітні влади;
- створення нових можливостей для розвитку освіти (курси за додаткову плату; потреба у забезпеченні інформаційними технологіями для якісного виконання домашніх завдань, для індивідуального навчання), що в свою чергу може поглибити різницю між багатими та бідними шарами населення;
- забезпечення незалежності вищих навчальних закладів у контексті євроінтеграції, щоб забезпечити вільний обмін ідей та зберегти академічну свободу;

- підвищення рівня глобального громадянства та культурного й міжкультурного розуміння у навчальних програмах допоможе створити толерантне та розуміюче суспільство, здатне ефективно взаємодіяти в глобальному світі;
- розвиток STEM-освіти, що означатиме збільшення уваги до науки, технологій, інженерії та математики (STEM) та дозволить українським студентам отримати навички, які будуть важливими в сучасній епосі техноглобалізму.

Усі ці проблеми варто розглядати комплексно та у контексті конкретних потреб та характеристик кожної країни, враховуючи взаємодію між освітніми системами країн-членів Європейського Союзу та іншими країнами, які прагнуть до євроінтеграції.

Наше дослідження показало, що європейська інтеграція у галузі освіти пройшла тривалий шлях, на якому будувалися базові принципи спільної політики, встановлювалися відповідні цілі з термінами їх досягнення, запроваджувалися інструменти для вимірювання успіхів у їхній реалізації на відповідність європейським стандартам.

Стає зрозуміло, що під час впровадження реформ по євроінтеграції педагогічної галузі виникають проблеми так званого європейського та регіонального етноцентризму, адже велика увага приділялась саме якості освіти, що вимагає значних матеріальних ресурсів, залишивши поза увагою ідею соціальної справедливості з різними мовами, різними національностями, віросповіданнями тощо.

Саме тому, починаючи з 2006 року, новими гаслами політики Брюсселя у галузі освіти стають «ефективність і справедливість».[12]

Глобалізація суспільних відносин та розбудова єдиної Європи визначають необхідність інтеграції національної освіти до інноваційного світового освітнього та європейського просторів як обов'язкову умову функціонування нашої держави.

На нашу думку, найбільш проблемним моментом на шляху євроінтеграції була непослідовність освітньої політики та нехтування потребами вносити кардинальні зміни до усіх галузей та рівнів освіти, що цього потребують, в тому числі терміновою підготовкою нових кадрів з іншим якісно новим рівнем критичного мислення, готовністю до впровадження новітніх технологій та відмови від бюрократії та від радянських догм.

Бачимо, що новий етап, що розпочався після 2014 року та ознаменувався інтенсифікацією синхронізації української освіти з європейськими параметрами. [12]

Перспективними напрямками української освіти в умовах європеїзації та глобальної інтеграції є: конвергенція з європейськими країнами ключових показників, які визначають напрями та сутність розвитку національної освіти;

оптимізація моделей управління та фінансування з урахуванням тенденції децентралізації, посилення ролі регіонів у прийнятті рішень, розбудови державно-громадсько-приватного партнерства; подальша трансформація змісту освіти на компетентнісних засадах і розроблення валідних вимірників оцінювання набуття молоддю ключових і предметних компетентностей; наближення освіти до потреб суспільства, а професійної – до потреб ринку праці.

Вирішення актуальних проблем педагогічної галузі знань в умовах євроінтеграції вимагає комплексного підходу та співпраці між державними установами, освітніми закладами, громадськістю та міжнародними партнерами з метою впровадження наступних дій.

По-перше, необхідно активно працювати над адаптацією національних освітніх систем до стандартів Європейського Союзу. Це може включати перегляд навчальних програм, впровадження нових методів навчання та оцінювання, а також розвиток професійних стандартів для педагогічних працівників.

Також, важливим аспектом є підвищення якості освіти на всіх рівнях, щоб гарантувати конкурентоспроможність випускників на міжнародному ринку праці. Це може бути досягнуто шляхом підвищення кваліфікації вчителів, впровадження сучасних методів навчання та використання новітніх інноваційних технологій.

Питання розвитку міжнародних партнерств є свого роду основою, оскільки саме співпраця з іншими країнами та міжнародними організаціями може сприяти обміну досвідом та кращим практиками в галузі освіти. Наприклад, міжнародні програми обміну студентами та викладачами, такі як програма Еразмус+, можуть сприяти розвитку міжкультурного розуміння та співпраці.

Також, не менш важлива підтримка інклюзивної освіти, адже вкрай необхідно забезпечити повний доступ до якісної освіти для всіх груп населення, включаючи людей з інвалідністю, мігрантів, меншин та інших вразливих груп. Інклюзивна освіта сприяє соціальній інтеграції та рівності можливостей.

Наукові дослідження, впровадження інноваційних технологій в галузі педагогіки та освіти потребують постійної підтримки, щоб розвивати нові ідеї та підходи до вирішення складних проблем. Фінансування досліджень та створення сприятливих умов для наукової діяльності може сприяти інноваціям у сфері освіти.

В умовах євроінтеграції важливо розвивати учнівську та педагогічну міжкультурну компетентність. Це може бути здійснено шляхом впровадження спеціальних програм та проєктів, спрямованих на підвищення рівня розуміння та толерантності до культурної різноманітності.

Питання мовної різноманітності стає все більш важливим у контексті євроінтеграції, тому необхідно активно працювати над підвищенням мовної компетентності учнів, здобувачів та педагогів. Шляхом вирішення даної проблеми є розширення мовних програм, організація мовних курсів та створення міжнародних мовних обмінів.

З огляду на швидкі зміни в сучасному світі, важливо активно впроваджувати інноваційні методи навчання, такі як змішане навчання, проектна методика, використання інтерактивних технологій тощо. Це дозволить підготувати майбутніх спеціалістів до успішного функціонування в сучасному суспільстві в умовах глобалізації та інформатизації всіх рівнів життя.

Також, поряд з питанням інновацій, важливо забезпечити можливості для постійного професійного розвитку педагогічних працівників. Це може включати в себе проведення тренінгів, семінарів, конференцій, програми обміну та залучення до викладання у співдружних вузах та інших форм навчання, які сприяють підвищенню кваліфікації та оновленню знань.

Зацікавлення та залучення до управління освітою означає забезпечити участь різних зацікавлених сторін у процесі управління освітою, включаючи учнів, батьків, вчителів, адміністраторів та громадськість. Саме це дозволить забезпечити більшу прозорість та відповідальність у сфері освіти.

Модернізація та реновація освітнього процесу й простору з орієнтацією на європейські освітні принципи і культуру сприяє підвищенню якості самого навчального процесу і отриманих знань та навичок; сформує новий якісний рівень власне процесів викладання та навчання; просуватиме мобільність студентів і викладачів та кроскордонне співробітництво; посилить «трикутник знань» шляхом взаємодії освіти, досліджень та інновацій та запровадить механізми ефективного управління й фінансування у галузі вищої освіти. Все це означатиме збільшення кількості випускників вищих навчальних закладів в особі професійних спеціалістів та підготовлених до різних викликів працівників здатних до самоосвіти та постійного вдосконалення й розвитку.

Висновки. Таким чином, в результаті нашого дослідження визначено найбільш актуальну проблематику педагогічної галузі знань в умовах євроінтеграції та опрацьовано шляхи їх вирішення, які спрямовані на покращення освітнього процесу, його реновацію та модернізацію, підвищення ефективності, рівня якості та адаптації до сучасних вимог та викликів, підготовці конкурентоспроможних спеціалістів, які будуть затребувані як в межах нашої країни так і на європейському й світовому ринку праці.

Європейський вибір України стимулює наше суспільство опановувати нові перспективи, здійснювати якісні системні зміни, пов'язані з поглибленням співробітництва, культуризувати простір освіти, забезпечити мобільність, гнучкість та результативність продукту освітнього процесу, який відповідає вимогам сучасних ринків праці, що змінюються щоденно на фоні постійного розвитку та інформатизації суспільства, глобалізації усіх сфер життя.

Це все мотивує сформувати новий, якісний та значно вищий за теперішній рівень освіти, зокрема, рівень викладання та трансформацію знань, мислення та принципів діяльності сучасних педагогів, які власне й нестимуть в освітній простір нові ціннісні орієнтації навчальних програм шляхом використання інновацій у процесі викладання та сприятимуть створенню механізму формування у учнів та здобувачів умінь і якостей сучасної успішної європейської особистості.

Література:

1. Ворожбит А.В. Аналіз використання веб-орієнтованих технологій в закладах загальної середньої освіти / А.В. Ворожбит // Проблеми інформатизації навчального процесу в закладах загальної середньої та вищої освіти: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 9 жовтня 2018 р.). – Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. – С. 47-49.
2. Гуржій А.М., Лапінський В.В. Електронні освітні ресурси – від теорії до практики / А.М. Гуржій, В.В. Лапінський // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць. – Київ ; Вінниця, 2014. – Вип. 38. – С. 3–11.
3. Жук Ю.О. Проблеми формування навчального середовища сучасної школи / Ю.О. Жук // Моделі розвитку сучасної української школи : Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Черкаси, 11–13 жовтня, 2006 р.). Черкаси – Сахнівка – Київ, 2006. – С. 71–77.
4. Закон України від 1 липня 2014 року № 1556-VII «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
5. Постанова Кабінету Міністрів України № 266 від 29 квітня 2015 року Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>.
6. Педагогічні аспекти у філософських системах давнього світу. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidru4niki.com/1399061635393/pedagogika/pedagogichni_aspekti_filosofskih_sistemah_davnogo_svitu.
7. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи: підручник [Електронний ресурс] / Л.А. Марцева. – Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. – 150 с. – Режим доступу: <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8091/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%86%D0%B5%D0%B2%D0%B0.pdf?sequence=3&isAllowed=y>.
8. Історія педагогіки і освіти. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://stud.com.ua/72376/pedagogika/russo>.
9. Гачак-Величко Л. Розвиток сучасної освіти в умовах Євроінтеграції: психологічний вимір [Електронний ресурс] / Л. Гачак-Величко // Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки. – 2022. – Спецвипуск. – С. 11-17. – Режим доступу: http://psy-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/spec_2022/2.pdf.
10. Дем'яненко В.М., Лаврентьєва Г.П., Шишкіна М.П. Методичні рекомендації щодо добору і застосування електронних засобів та ресурсів навчального призначення / В.М. Дем'яненко, Г.П. Лаврентьєва // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2013. – № 1 (105). – С. 44–48.
11. Сайт «National Erasmus+ Office in Ukraine» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://erasmusplus.org.ua/>.
12. Кремень В.Г. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні: монографія [Електронний ресурс] / В.Г. Кремень, В.І. Луговий, А.М. Гуржій, О.Я. Савченко — Київ: Педагогічна думка, 2016. – С. 164-173. – Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/714888/1/%D0%9D%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%8C_%D0%9B%D0%BE%D0%BA%D1%88%D0%B8%D0%BD%D0%B0.pdf.

References:

1. Vorozhbyt, A.V. (2018). Analiz vykorystannia veb-orientovanykh tekhnolohii v zakladakh zahalnoi serednoi osvity [Analysis of the use of web-based technologies in general secondary education institutions]. Proceedings from MIIM '18: «Problemy informatyzatsii navchalnogo protsesu v zakladakh zahalnoi serednoi ta vyshchoi osvity» – The International Scientific and Practical Conference «The problems of informatization of the educational process in general secondary and higher education institutions International Scientific and Practical Conference». (pp. 47-49). Kyiv : Vyd-vo NPU imeni M.P. Drahomanova [in Ukrainian].
2. Hurzhii, A.M., & Lapinskyi, V.V. (2014). Elektronni osviti resursy – vid teorii do praktyky [Electronic educational resources - from theory to practice]. *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy – Modern Information Technologies and Innovative Educational Methods in Specialist Training: Methodology, Theory, Experience, Problems*, 38, 3–11 [in Ukrainian].
3. Zhuk, Yu.O. (2006). Problemy formuvannia navchalnogo seredovyscha suchasnoi shkoly [Problems of forming the learning environment of a modern school]. Proceedings from MIIM '6 «Modeli rozvytku suchasnoi ukrainskoi shkoly» - The International Scientific and Practical Conference «The models of development of the modern Ukrainian school». (p.p. 71–77). Cherkasy – Sakhnivka – Kyiv [in Ukrainian].
4. Zakon Ukrainy vid 1 lypnia 2014 roku № 1556-VII «Pro vyshchu osvitu» [The Law of Ukraine of July 1, 2014, № 1556-VII «On the higher education»]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].
5. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 266 vid 29 kvitnia 2015 roku «Pro zatverdzhennia pereliku haluzei znan i spetsialnostei, za yakymy zdiisniuietsia pidhotovka здобувачів вищої освіти» [The Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine № 266 of April 29, 2015 «On Approval of the List of Fields of Knowledge and Specialties for Training of Higher Education Applicants»]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
6. Pedagogichni aspekty u filosofskykh systemakh davnoho svitu [Pedagogical aspects in the philosophical systems of the ancient world]. Retrieved from https://pidru4niki.com/1399061635393/pedagogika/pedagogichni_aspekti_filosofskih_sistemah_davnogo_svitu [in Ukrainian].
7. Martseva, L.A. (2022). *Pedahohika i psykholohiia vyshchoi shkoly [Pedagogy and psychology of higher education]*. Zhytomyr: Derzhavnyi universytet «Zhytomyrska politekhnika», Retrieved from <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8091/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%86%D0%B5%D0%B2%D0%B0.pdf?sequence=3&isAllowed=y> [in Ukrainian].
8. Istoriia pedahohiky i osvity [The history of pedagogy and education]. Retrieved from <https://stud.com.ua/72376/pedagogika/russo> [in Ukrainian].
9. Hachak-Velychko, L. (2022). Rozvytok suchasnoi osvity v umovakh Yevrointehratsii: psykholohichni vymiry [Development of modern education in the context of European integration: psychological dimension]. Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii psykholohichni nauky – Bulletin of Lviv University. Series of psychological sciences, 11-17. Retrieved from http://psy-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/spec_2022/2.pdf [in Ukrainian].
10. Demianenko, V.M., Lavrentieva, H.P., & Shyshkina, M.P. (2013). Metodichni rekomendatsii shchodo doboru i zastosuvannia elektronnykh zasobiv ta resursiv navchalnogo pryznachennia [Methodical recommendations for the selection and use of electronic means and resources for educational purposes]. *Kompiuter u shkoli ta simyi – Computer in school and in family*, 1 (105), 44-48 [in Ukrainian].

11. Sait «National Erasmus+ Office in Ukraine» [Site of «National Erasmus+ Office in Ukraine»]. <https://erasmusplus.org.ua>. Retrieved from <https://erasmusplus.org.ua/> [in Ukrainian].

12. Kremen, V.H., Luhovyi, V.I., Hurzhii, A.M., Savchenko, O.Ia. (2016). *Natsionalna dopovid pro stan i perspektyvy rozvytku osvity v Ukraini* [National report on the state and prospects of education in Ukraine]. Kyiv : Pedahohichna dumka, (pp. 164-173). Retrieved from https://lib.iitta.gov.ua/714888/1/%D0%9D%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%8C_%D0%9B%D0%BE%D0%BA%D1%88%D0%B8%D0%BD%D0%B0.pdf [in Ukrainian].